Ч. 30. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 22. липня 1928. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів. Ринок 10, II. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно.

Зміна адреси 50 сотиків.

Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

В політичній організації наша сила.

Українська Парляментарна Репрезентація або виразніше говорячи — посли і сенатори Українського Національно - Демократичного Обєднання мали дуже багато праці в першій сесії нововибраного сойму. Внесено цілий ряд законопроєктів, змальовано в ярких красках положення всіх верств українського народу, внесено більше сотки інтерпеляцій. Ми домагалися здержання кольонізації, переведення земельної реформи в хосен мало- і безземельного українського селянства, допомоги рільництву і пошкодованим елементарними нещастями. Ми виступили до боротьби з надмірними і несправедливо .. селянство наложеними податковими тягарами. Ми ждали широкої амнестії для політичних вязнів, українських початкових, середних фахових та високих шкіл в скількости відповідаючій відсоткови нашого населення. Ми домагалися привернення громадської самоуправи, зарядження нової реєстрації інвалідів української народности, признання емеритур зльокавтованим службовикам української народности. Ми боролися з усіми зловживаннями, політичної, поліційної, судової та шкільної влади. А вкінці, що найголовніше, ми заявили ясно і отверто, за що бореться, що бажає осягнути український нарід.

З нашими домаганнями і внесками сталося те, що ми передбачували, про що ми говорили щиро і отверто на передвиборчих вічах і нарадах. Уряд і сойм остали глухими для наших домагань і українським послам вдалося лише в дуже малій та недостаточній мірі облегчити невимовно важке положення українського народу. Більшість польського сойму переголосовує українських послів і є того переконання, що українському народові гарно живеться, що він вповні вдоволений зі свого положення та що йому до щастя бракує хиба лише птасячого молока. З лав послів, що підтримують теперішний уряд, почули ми, що українські народні маси не стоять за домаганнями українських послів, що українське громадянство має довіря до польських послів, що українські селяне живуть в найліпшій згоді з кольоністами, що українське населення вдоволене з польських і утраквістичних шкіл та вчителів-поляків. На їх думку український нарід вдоволений і щасливий, а українські посли є тими, що ширять невдоволення і підбурюють нарід.

Ще раз дійсність переконує нас, що силою, з якою всі мусять числитися, є не жмінка послів а зорганізований політично нарід, що стоїть за ними. Ми повинні затямити собі велику правду, що в народі жерело нашої сили, а посли є тільки виразниками волі народу і борцями, що ідуть в перших рядах. Інакшу пісоньку співав би польський уряд і сойм, коли би знав, що український нарід в межах польської держави є добре зорганізований під політичним оглядом, що є готовий до політичної боротьби за свої права та що кожної хвилі може приняти визов, кинений йому польським соймом. Такий вже відвічний закон життя, що світ рахується не з тими, яких кривдять і які просять милосердя і пощади, а з тими, які зорганізованою силою відповідають на обмеження чи відібрання прав і в організованій важкій боротьбі здобувають собі права. Ми мусимо вдаритися в груди і признати, що ми не є добре зорганізовані, що ми є тим піском, що його ворожий вітер розвіває то в одну то в другу сторону.

Коли хочемо дати гідну великого народа відповідь польському урядови і соймови, мусимо підготовити загал українського громадянства до політичної боротьби. Це станеться, коли доповнимо, поширимо та поглибимо організацію нашої партії. Міжнароднє положення і внутрішнє положення Польщі велить нам приготовитися на ріжного рода несподіванки. Ця обставина заставляє нас приспішено скріпляти наші позиції і приготовлятися до майбутньої боротьби.

Про це, як перевести віднову і поглиблення політичної організації, напишу в другій статті.

Посол **Володимир Целевич.**

ПИТАННЯ ЧАСУ.

Перша сесія польського сойму у Варшаві скінчилась. Польська соймова більшість зробила вже це, що конечне було для уряду: дала йому гроші, ухваливши державний буджет. Надії тих, що говорили про якусь опозицію деяких польських партій, розвіялися як дим. Польські партії з польськими соціялістами на чолі, що стоять нібито в „опозиції“ до політики теперішнього уряду, мали нагоду ще раз, зрештою не останній доказати пустий звук цьої „опозиції“ та своїм голосуванням підчеркнути свій польський патріотизм. Українські посли У. Н. Д. О. в численних своїх промовах в соймі виказали як слід відношення польського уряду до українського народу та голосуючи проти цілости предложеного буджету, висказали тим самим недовіря для цілого уряду і його політики.

А тимчасом український нарід переживає важке лихоліття. Вороги стараються знищити його всіми способами, яким живий нарід мусить рішучо протиставитись. Ту велику оборонну акцію можна вже вести пляново та успішно, бо наш нарід дав уже докази, що життя йому дороще ніж смерть. Однак як український нарід хоче вести цю акцію гідно під проводом національного проводу, слід перевірити свої внутрішні сили, які будуть рішати про побіду чи упадок. Перевірка мусить бути справедлива, хочби навіть гірка для нас. Чим більша внутрішня вартість одиниці чи народу, який веде боротьбу, тим скорша і світлійша буде його побіда, бо не сила зовнішного наступу ворога, але внутрішна сила відпорности нападеного рішає про вислід.

Український нарід, у 86% селянський, примираючий майже з голоду на своїх карловатих господарствах, хоче жити. Сказав він тверде слово, перемінивши його в діло в 1918 р. Знає він вже, що дійсне життя можна мати лише тоді, коли буде мати право не раба на своїй землі, а віками утверджене право господаря. Нестало сил, упав перед фізичною перевагою. Чи упав і на дусі та у вірі святій в краще завтра? Ні! Рішучо ні! Духом став він бодрійший, вірою сильнійший, а тим самим будучність перед ним. Є численні докази, котрі потверджують, що вже сам селянин бере в руки ініціятиву в праці, а висліди її вказують на велику вроджену здібність і інтелігенцію нашого народу. Ця картина, котра пророчисто потверджує невмиручість нашого селянина, є задатком, що і цілий український нарід не впаде. Тому геть від себе зневіру „нищі духом“, геть підлі раби, чи ви на селі чи в місті, чи в одягу селянина чи українського інтелігента! Пробу життя мусимо витримати гідно як пристало народови, котрий в будучині відограє певно важну ролю в укладі відносин цілої Европи. Тому з вірою та любовою до кождої праці, що її вислід зродять найближчі вже може літа!

Однак є питання, котрого не можна оминути мовчки і розвязання котрого не спадає виключно на Українську Парляментарну Репрезентацію. Тим питанням є анархія, яку стараються в нас поширити ріжного рода „політики“. Факт, що до перших виборів під Польщею український нарід йшов розбитий на кілька партій, проймає грозою кождого, кому лежить на серцю успіх підпринятої оборонної акції. Чи посатаніли люди т. зв. „політики“ в цей-же мент, коли вже маси селянські дійшли до переконання, що лише обєднаними силами можна відповісти завданням нинішної історичної для українського народу хвилі? Чому саме в теперішний час зродилось так богато лікарів, що пишуть кождий іншу рецепту для нашого хлопа і що з того вийде? Ще не стратив ніхто з памяти нашої передвиборчої кампанії? Чи могло бути щось страшнійше? Чиж страшна, брутальна, безмежно брехлива і цинічно безоглядна, неперебірчива агітація наших лівих та зближених їм партій не зродила в народі зародків лиха, на імя котрому байдужість до всякої народньої роботи? Чиж саме вона не може послужити нашим ворогам. доказом на ті підлі і нікчемні наклепи, кинені на адресу нашого народу за границею в часі вирішування долі тіснійшої нашої батьківщини? Чи це розбиття може послужити доказом свідомого прямування цілого народу до найвищого свойого права, що прислугує йому по божому і людському праву? За щож в такім разі крівавився український селянин?

Це питання, на які відповісти мусить збірно цілий український нарід і в першій мірі селянство. Дотично тих болючих питань вискажу свою гадку як посол-селянин в слідуючих статтях, а всіх селян українців прошу моїм голосом зацікавитись та мені в час послужити своїми поглядами.

Володимир Кохан.

Вся нація чи одна кляса?

Коли прислухуємось пильно до того всього, що голосять всякі „Громадські Голоси“, „Ради“, „Світла“, „Праці“, „Сельроби“, словом ті всі ненаціональні газетки, які масово і задармо розкидуються по українських селах, стає нам ясно, чого вони хочуть, до чого прямують. Ті всі газетки в один голос проповідують боротьбу **одної кляси** населення проти всіх інших. Вони голосять клич, що хто є бідний, той вже „пролєтар“ і має боротися за те, щоби весь лад у світі змінити на такий, де би тільки йому, „пролєтарови“, було добре, а де би для всіх інших, по їх словам — „буржуїв“, чимскорше прийшла остання година... Що більше, всі ті радикали, упупути, сельроби ліві, сельроби праві, комуністи, голосять клич: геть з інтелігенцією, геть з духовенством, геть з освіченими людьми! (Щось так само, як в більшовицькій Росії кинено клич: „далой грамотних!“) Хай живе буцім то уряд робітничо-селянський, а в дійсности уряд жмінки **червоних буржуїв** і дуків, які при помочи крівавої сили і розбою вели би у шлиях і самих робітників і т. зв. „буржуїв“!

На щастя останні вибори до сойму і сенату показали, що проповідувана лівими партіями клясова боротьба не припала по думці українського селянина і робітника. Віддаючи в масовій більшости голоси на кандидатів Українського Національно-Демократичного Обєднання, український селянин і робітник доказав, що він розуміє добре, що в українськім народі мусять бути всі кляси, всі верстви, всі стани злучені в одну нерозривну цілість, в одно українське національне обєднання.

Бо український робітник, хлібороб і ремісник працюють руками, лікар, учитель і редактор головою і придбаним наукою знанням, священик проповідуванням слова божого, купець і підприємець набутим досвідом, проворністю і капіталом. Але всі вони діти одної і тої самої нації, трудові воїни, що в часі мира віддають себе своїм заняттям, а коли на нарід йде якась загроза, стають дружно в один ряд, щоби боронити вітчину. Вистане тільки уявити собі це все на хвильку, а кождому зразу стане ясно, що один без другого і взагалі ніодин без якогонебудь іншого обійтися не може. Один другому дає те, що зробив чи то що вміє, а бере в заміну те, що йому потрібно. Нерівности клясові чи станові будуть все. поки істнувати буде цей світ.

І тому ми, українці, повинні творити одну розумно зорганізовану **суспільність,** одну суцільну громаду, одну велику сімю, де кождий працює для кождого, де кождий помагає після сил і знання кождому. І не було би це досягнути так важко, коби не руїнницька робота всяких ненаціональних, червоних партій.

І тому ми українські селяни і робітники, ремісники й інтелігенти мусимо гуртуватись в цю одну спільну громаду, в цю одну родину, в це Українське Національно-Демократичне Обєднання, якщо маємо бути великою, єдиною українською

нацією. Єдність, солідарність цілої суспільности мусить стати нам у нашому життю і наших ділах найвищим наказом. Без тієї єдности, обєднання, солідарности нема нації. Тільки там, де кождий стан і кляса знає свої права та обовязки, де в обєднанню з другими бачить свій добробут і щастя свойого народу, може числити на кращу будуччину, на осягнення спільної всім українцям дорогої оконечної мети.

Чи може істнувати селянин і працювати без одягу, чобіт, серпа, ліків, правної поради, а також духового корму, який несе йому український священик? Чи ті, що несуть йому це все, мають бути його ворогами, а не приятелями, членами того самого обездоленого народу? Дайте самі відповідь, братя селяни і робітники а погодитеся зі мною: **Найбільше нещастя для українського народу це клясова та станова боротьба,** яку несуть пажерливим полумям на наші села радикали, сельроби і комуністи! І що спасення та краще завтра принесе нам всім тільки єдність, міжклясова солідарність, спільна дружня праця в рядах Українського Національно-Демократичного Обєднання!

І. Ж.

ПЕРЕДИШКА.

Про вакації у польській політиці, як вони довго тріватимуть і що буде потім?

Коли сонце так розпече мури й хідники великого міста, що по канцеляріях гаряче й душно, наче на африканській пустині, нема великого пуття з тодішньої канцелярійської роботи. Колиж міністрів і всяких достойників голова болить і піт капає їм з чола на ніс, то направду трудно жадати тоді від них, аби вони не тільки радили, але й щоб із тих нарад щось дійсно мудре вийшло. Тому є звичайною і зрозумілою річю, що в літі, так само як у школі й у **політиці є ферії** (вакації); зачинений є сойм і сенат, розїздяться міністри по ріжних краєвих і заграничних літнисках, а по всіх канцеляріях сидять самі „маленькі“ урядники, бо всі більші можновладці на найгарячійший час повиїздили на відпустки. У політиці тоді повна тишина, нічого тоді ніхто від неї не сподіється, бо просто нема у столиці нікого, хто „робить політику“.

Однак **цього року** польські політичні вакації не такі, як завжди буває. Почалися вони дуже пізно, в першій половині липня, та й то вони дуже неспокійні і **ґейби їх зовсім не було.** Почалося усе від великої заяви, яку оголосив в ґазетах маршалок Пілсудскі, та про яку ми вже писали.

У цій заяві Пілсудскі послідними словами вилаяв усіх без розбору послів, попалося теж дещо самим міністрам, а на кінці погрозив маршалок недвозначно, що або сойм добровільно **змінить конституцію,** або він сам, Пілсудскі, змінить її і без сойму!

У цій заяві пояснив теж марш. Пілсудскі, чому він подався до димісії з голови ради міністрів і не міг, мовляв, довше витримати серед нинішних відносин, але не є виключене, що ще перейме знову керму влади! Очевидно, що ціла така заява викликала великий шум, і хоча це було вже 2-го липня, політики забули про вакації. Наспіх зїхалися до Варшави посли ППС (польські соціялісти), „Визволеня“ та „Стронніцтва Хлопського“, себто так звана польська „лівиця“. Усі ті польські клюби ухвалили **проти** заяви Пілсудского досить **різкі резолюції** (головно „пепесяки“), стаючи — ніби-то — **в обороні конституції, сойму і т. д.** Сам маршалок сойму Дашиньскі теж оголосив заяву, дуже делікатну, але всетаки полемізуючу зі словами Пілсудского. Врешті зїхався був на надзвичайну нараду соймовий клюб послів „одинки“. Їх голова, полковник Славек, заявив отверто, що найважнійшою справою у Польщі є нині потреба змінити конституцію і посли одинки повинні до цього „приготовитися“. Наслідок тих заяв маршалка Пілсудского і Славека такий, що — як зачуваємо — і в уряді і серед послів одинки повстали спеціяльні комісії для приготовлення законопроєкту про зміну нинішньої конституції.

В чому мають полягати ті зміни, того докладно **ніхто не знає.** Відомо лише, що мають бути **сильно обмежені права сойму та скріплена влада президента Польщі.** Отже в звязку з тою роботою уряду й одинки з одного боку та з опозицією польської соймової лівиці з другого боку, політики рахуються з тим, що не буде в соймі потрібної більшости для урядового законопроєкту, іншими словами: що **сойм не ухвалить зміни,** якої хоче маршалок Пілсудскі. Тоді — кажуть — прийде **розвязання сойму** й оголошення зміни конституції „згори“, себто прийшов би новий **державний замах.**

Цілком ясно, що та справа польських політиків сильно хвилює і не дозволяє їм спокійно відпочивати. А тут ще одна прикра справа: **розбилися переговори з Литвою.** Тягнуться вони з перервами добрих шість місяців, бо ще в грудні мин. року Рада Союза Народів наказала Польщі й Литві якось помиритися. А тут нічого з того замирювання не виходить. А тимчасом в осені збіреться знову Рада Союза Народів і схоче чогось доброго довідатися. Отже ця литовська справа дуже для Польщі болюча і не диво, коли варшавські газети подають, що саме через неї марш. Пілсудскі в останній хвилині **відкликав свій виїзд** на відпочинок за кордон (до Румунії) та залишився на літниську недалеко Варшави.

Нічого думати польським міністрам і політикам про довгі вакації. Бо ось 12. серпня у Вильні відбудеться **зїзд польських леґіоністів,** на якому Пілсудскі має виголосити велику промову. Всі з напруженням чекають тої промови. Мабуть на той день повернуть з відпусток усі міністри. Марш. Пілсудскі звик завжди говорити так різко, що кожний його публичний виступ є сензацією.

Отже невдовзі вже жде Польщу великий бій і внутрі (сойм, конституція) і зовні (Союз Народів, Литва). Є коротка „передишка“— як кажуть москалі, — яка готова скінчитися дуже а дуже скоро.

Загрожена позиція.

„Рідній Школі“ необхідна негайна допомога!

Положення „Рідної Школи“ зі скрутного перейшло в критичне.. Стан довгів „Рідної Школи“ не зменшився, а натомісць прибули нові, негайні, нетерплячі проволоки видатки і зобовязання.

Найбільша журба — це невиплачені платні учительству народніх шкіл і промислово-дообразуючих шкіл та захоронок „Рідної Школи“. В часі, коли учительство державних шкіл і приватне учительство інших народів матеріяльно забезпечене може ужити ферій на відпочинок для набрання нових сил до нової праці — наше приватне учительство остає без матеріяльних засобів, зневірене, в розпуці, не знаючи, як перебути нинішню та прожити завтрішню днину.

Такий стан не сміє довше тривати, бо він загрожує основам нашого приватного шкільництва, яке після масової переміни українських державних шкіл на польські зглядно утраквістичні — одиноке совісно виконує високе завдання українського національного виховання. Якщо негайно не наспіє значна матеріяльна підмога, то неминучо грозить частинна ліквідація кляс і шкіл „Рідної Школи“. Який був би це страшний удар для українського народу — ясно!

Та ми віримо, що українська світська і духовна інтеліґенція, українське студентство, що перебуває на феріях, українські економічно-фінансові інституції, кооперативи, ріжного роду товариства і взагалі весь український народ тут і за кордоном не допустить до такого нечуваного сорому й упадку, якого наслідки не дадуться навіть передбачити. Ми віримо, що наше українське громадянство прийде зорганізовано й поодиноко з негайною надзвичайною допомогою „Рідній Школі“, та уможливить їй вийти з цього катастрофального положення.

Гроші слати до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10., зазначуючи: „надзвичайний даток“ та викликуючи знайомих. — Також устроювати вистави, фестини, прилюдні руханкові пописи й забави з доходом на „Рідну Школу.

Ніхто не сміє відказатися від негайної доразової допомоги для „Рідної Школи“ без огляду на те, чи остав дома чи виїхав на літнище.

Ратуймо поки час! Два рази дає, хто зараз дає!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“:

Ом. Терлецький вр. містоголова. **Амд. Зелений** в. р. за секретаря.

Справоздавчі віча.

Скалатщина.

В селі **Супранівці** соймовий посол **А.** Кунько мав справоздавче віче. Після звіту про діяльність Українського Парляментарного Клюбу присутні поставили ряд запитів до посла й ухвалили повне довіря для Українського Клюбу та проводу партії Обєднання.

БУЧАЧЧИНА.

Дня 19. червня ц. р. відбув посол о. пралат **Леонтій Куницький** справоздавче віче в Язлівці. В своїй промові зясував о. посол всі труднощі, які стрічає Українська Парляментарна Репрезентація у своїй праці в соймі і вказав на шкоду, яка спливає на український нарід через розбиття на ріжні партії, які себе взаїмно поборюють. Віче скінчилось ухваленням повного довіря Українському Соймовому Клюбови, після чого о. посол збирав матеріяли до інтерпеляцій.

Дня 20. червня ц. р. відбулося справоздавче віче посла о. пралата **Леонтія Куницького** в місточку **Монастириськах,** на яке прибули громадно селяне із всіх доокружних сіл повіту. Після справоздання о. посла посипалися зі сторони зібраних вічевиків численні запити, в яких вони жалувалися на переслідування зі сторони виконавчих орґанів адміністраційної влади. Замітне, що явилася також делеґація „інвалідзкого звйонзку“ та передала своє прохання до Українського Посольського Клюбу на письмі. Робітники та робітниці тутешньої фабрики тютюну подали стільки фактів у звязку з махінаціями директора фабрики поляка Мартинюка, що щоби їх зібрати на папір, мусів на другий день окремо приїхати секретар Повітового Народнього Комітету, з Бучача. Віче покінчено ухвалою повного довіря Українському Соймовому Клюбові та відспіванням національного гимну.

Тогож самого дня відїхав посол о. пралат Л. Куницький до **Коропця,** де вправді віче не було заповіджене і підготовлене, а всетаки Коропчане, довідавшися про приїзд о. посла, дуже скоро простору салю „Народнього Дому“ виповнили по береги. Прекрасна промова о. Куницького зробила на присутніх велике враження. По живій дискусії, в якій забирали голос численні громадяне, о. пралат до пізної ночі збирав матеріяли до інтерпеляцій та обговорив всі злободневні справи, обіцюючи заїхати ще раз до Коропця на районове віче. Одноголосно ухвалено довіря Українській Парляментарній Репрезентації і відспівано „Ще не вмерла“.

Дня 21. червня ц. р. відбулося масове віче в **Зеленому Устю.** На стрічу послови о. пралату Куницькому вислали громадяне Зеленого Устя численну кінну бандерію із синьо-жовтим прапором до села Луки. Провідник бандерії привитав о. посла іменем односельчан короткою, бойкою промовою. У цій сердечній стрічі віхав посол о. пралат Куницький окружений бандерією серед співу національних пісень в містечко, в якому відбувався якраз ярмарок і розпочав величаве справоздавче віче. Його промові прислухувалось понад 4.000 людей, які рясними оплесками часто-густо переривали промову. Віче покінчено ухваленням повного довіря нашим послам і сенаторам та відспіванням національного гимну. По вічу збирав о. посол матеріяли для інтерпеляцій. Найпекучішою справою цього кутика бучацького повіту є конечність реґуляції Дністра, який декілька разів до року виливає і нищить весь доробок. Над вечір кінна бандерія знову відпровадила о. посла зі співом козацьких пісень на устах далеко за Усте. Дуже знаменні були слова пращання речника молоді, який прохаючи посла о оборону прав українського народу на соймовій арені, заявив, що на місцях як вся молодь так і ціле громадянство з під жовто-блакитного стягу не уступить ні на крок спід нього і під ним належні права для обездоленої нації злобуде.

З орґанізаційного руху.

ПОВІТОВИЙ НАРОДНІЙ ЗЇЗД БУЧАЧЧИНИ.

Дня 23. червня ц. р. відбувся в *Бучачи* Повітовий Народній Зїзд, на якому явилося в поважній скількости окрім мужів довіря делеґати 54. громад бучацького повіту. До Президії зібрання увійшли о. сов. Вячеслав Збудовський та д-р Михайло Гринів. Реферат про ідеольоґію Українського Національно-Демократичного Обєднання та його тактики під теперішню хвилю, виголосив посол. о. пралат Леонтій *Куницький.* Про способи практичного переведення політичної орґанізації бучацького повіту, як також і звіт з дотеперішньої діяльности уступаючого Повітового Народнього Комітету, говорив інж. Антін *Король* з Бучача. По рефераті посла о. пралата Куницького одобрено одноголосно політику Центрального Комітету УНДО і ухвалено повне довіря для президії партії. В оживленій дискусії забирали слово головно селяне, вказуючи шляхи, як обновити і закріпити партійну орґанізацію в повіті. Висказали також побажання, щоби в Бучачі якнайскорше повстала Повітова Народня Канцелярія з філіями в Монастириськах та Золотому Потоці. Відтак приступлено до вибору Повітового Народнього Комітету на Бучаччину, до якого увійшли о. Іван Галібей зі Скоморох як голова, д-р МихайлоГринів, д-р Василь Банд, Ілярій Ботюк і Яків Галущинський як заступники голови, інж. Антін Король як секретар, Степан Шипелявий як скарбник і кромі них 9 найцоважніших гро-Король як секретар, Степан Шипелявий як комітету. Опісля відбулися перші сходини нової партійної управи в Бучаччині.

УГНІВЩИНА.

Дня 28. червня ц. р. відбувся в **Угнові** в салі читальні „Просвіти“ окружний народній зїзд представників зі всіх сіл угнівського судового повіту. В нарадах зїзду взяло участь 234 делеґатів. Зїзд відкрив окружний орґанізатор інж. Корнило **Целевич** з Угнова і в довшій промові вказав на доцільність політичної орґанізації під жовто-блакитним стягом Національного Обєднання. Вказав при цьому, що брак такої орґанізації дався відчути при тогорічних виборах, бо на жаль чотири громади не солідаризували з Угнівщиною і голосували на ненаціональних кандидатів. Тепер політичну орґанізацію слід обновити по всіх селах, бо лиш в орґанізації сила і будуччина народу. Вкінці відчитав інж. Целевич листа від посла В. Кохана, в якому він оправдав свою неприсутність (мусів бути тогож дня в іншому місці) і вказав, якими шляхами повести орґанізацію. До президії зборів вибрано одноголосно головою о. декана Осипа Чеховича з Річиці. Реферат про партійну орґанізацію виголосив інж. Корнило Целевич, пояснив і відчитав орґанізаційних статут партії. Над рефератом вивязалася дискусія, після чого вибрано Народній Комітет для Угнівщини з інж. Корнилом Целевичем на чолі. Нова партійна управа взялася енерґійно до праці, розіслано орґанізаційний статут по селах і розписано народній партійний податок.

Котюзі по заслузі.

Віче радикального посла-демаґоґа.

В Ходачкові малім пов. Тернопіль заповів радикальний посол Ладика на день 7. липня ц. р. віче. Треба знати, що при соймових виборах Ходачків мал. дав 530 голосів на 18-ку, а 230 голосів на 22-ку. Приготування до віча були великі. Пос. Ладика приїхав до села два дні наперед і товкся цілу ніч по радикалах. Видко дуже йому залежало на тім, щоб віче удалось „на початок“, бо опісля розпічне тріюмфальний похід вже по інших селах, до яких не має якось розмаху і смілости. До помочи привіз зі собою ще й селянина і робітника в одній особі, Довганя з Тернополя, що також пробував кандидувати до сойму.

Вічевики зібралися на площі коло читальні, бо до читальні не пустив їх виділ. Перший зачав промовляти Довгань і говорив про Франка та — польську поетку Конопніцку! А що Конопніцкою вже досить мордують наших дітей по школах, то зібрані заощадили Довганьови труду і не дали йому говорити. Тоді забрав слово пос. Ладика і вказуючи рукою на присутного священика та ще кілька осіб з місцевої інтеліґенції, сказав, що осьто ті „чорні духи, піп і підпанки бояться селянських провідників, бо тоді ви селяни не будете слухати тих чорноризців“... Дальше зачав своє посольське справоздання дослівно так: „Єґомосці казали вам, що як будете голосувати на 22-ку і як мене виберете послом, то дзвони перестануть дзвонити, що я дзвони повідчіпаю, що я завалю церкву, що відберу їмосці“...

Тут і скінчилося посольське справоздання, бо пан посол не міг дальше говорити. Його слова викликали таке обурення й крик серед зібраних, що посол мусів чимскорше винестися. Поза читальню удався нишком на подвіря одного місцевого радикала, що вернув з Америки і публично хвалиться своїм безвірством. Там перед горсткою самих вибранців, самих свідомих радикалів [illegible]

слом около 30, докінчив своє нещасливе віче. Слухали його самі такі, яким припали дуже до серця його слова, сказані на передвиборчім вічу в Ходачкові мал., що мовляв „мене така сама брудна дицка годувала, що й вас“ і т. п. Звідси й назвали радикалів „партією брудної цицки“.

Честь громадянам Ходачкова мал., що прогнали від себе шкідника демаґоґа! А ганьба і сором тим засліпленим одиницям, що не вміють розріжнити зарна від полови і йдуть за демаґоґом!

Прохожий.

Амнестія в Польщі.

Амнестійний закон ввійшов в життя і хто з него скористає?

Вістник державних законів з 14. липня ц. р. оголосив нарешті закон про амнестію, ухвалений соймом і сенатом з приводу 10-ліття польської державної належности. З хвилею урядового оголошення амнестійний закон почав обовязувати в життю.

З того праводу міністерство справедливости приказало заздалегідь всім судам в Польщі виладити точний спис вязнів, що мають скористати з амнестії і вийти на волю. Буде їх до 4 тисяч осіб. Крім того припинено слідство в справах, обнятих амнестійним законом. Амнестія торкається не лише проступників, що підлягають загальним карним судам, але також і проступників, що підлягають військовим судам. Держава пускає в забуття і прощає тим усім, які в рр. 1918—19—20 на терені воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського боролися проти Польщі і піддержували цю боротьбу. Амнестія не торкається тих, які вбивали полонених або тяжко їх кривдили. Таксамо амнестія відноситься до Конґресівки і Сх. Галичини. Карне поступовання у вище названих справах не буде переводитися, а це, що вже ведеться, буде знесене. Кари, визначені правосильно, дарується зовсім.

Дарується одну трету часть кари цим особам, які старалися поширювати основи комуністичного устрою, або намагалися оконечно ввести такий устрій, коли ця їх діяльність припадала на час від 3. травня 1926, а половину кари, коли ділали в часі від 2. травня 1928.

Взагалі амнестія є дуже скупа і тому слушно називають її куцою. Український соймовий клюб домагався амнестії ширшої, так щоби український нарід мав з неї якусь користь, але польська соймова більшість до того не допустила.

На українські сироти.

Жертва американських українців.

Український Народний Комітет в Ню-Йорку рішив, як доносять українсько-американські ґазети, вислати суму 5.200 долярів на українські сироти в Галичині. Спершу був плян започаткувати три сирітські доми: у Львові, Перемишлі і Станиславові або Коломиї під опікою трьох українських греко-католицьких епископів. Остаточно рішено вислати гроші на руки митрополита Шептицького, щоби в порозумінню з українськими установами закупив у Львові дім для українських сиріт.

Крім того повідомлено митрополита, що по заплаченню всіх зобовязань вишлеться решту оставшої суми у висоті около 1.200 долярів, а вкінці на протязі шість літ по 1000 долярів (кождого року в маю), з процентами — разом 6.900 дол. Таким чином Український Народний Комітет вишле на дім українських сиріт у Львові загальну суму 13.300 долярів.

Обєднання сельробів з радикалами.

Хто кого перехитрить?

В днях 9. і 10. липня ц. р. зїхались до Луцька провідники сель-роба правиці, сенатор Козицький, посол Чучмай та дехто з визначніших сельробівців з повіту. Рівночасно зявились у Луцьку чолові волинські радикали, пос. Жук і п. Нивинський. Як доносить місцева „Українська Громада“, сельроби і радикали переговорюють в справі обєднання. Це не булоб нічого дивного, коли зважити, що сельроб-правиця, відколений зовсім від лівиці, опинився ні в сих ні в тих.

Цікаве тільки, колиб дійсно дійшло до такого обєднання, хто кому уступить: повернуть сельроби на українські національні позиції, чи радикали схиляться до урядової політики на Радянській Україні?

Під чеською владою.

Страшне положення українського народу на Закарпатті.

На Закарпатській Україні, занятій Чехословаччиною, панують дальше кольонізаторські порядки і викликують серед населення слушне обурення та ненависть. Хмари чеських шпигунів шпиряють між народом і за кожде слово протесту карають людей як повстанців. Кримінали на Закарпатській Україні є переповнені українськими селянами. А чого допускаються по селах жандарми, це вже найгірша сваволя. Селянин не має перед ними ніколи правди, хоч супроти чехів і мадярів вони поводяться дуже чемно.

Всевладні стражники відбирають селянам поля та ліси, в яких установили лісників, що поводяться супроти сільської бідноти дуже жорстоко. Багато людей позамикано до тюрми тільки за те, що вони, не маючи чим палити, відважилися піти в ліс по ріща.

Серед вічних ледів.

Ратують недобитків підбігунової виправи.

В положенню італійської підбігунової виправи зайшли в останнім часі великі зміни. Радянський летун Чухновський, шукаючи за ґрупою, з якої уратовано ґенерала Нобілє, відкрив двох людей, що держалися на спадистій кризі. Були це останки партії, що відлучилась була від партії ґен. Нобілє. Повідомлений про це корабель-ледолім „Красін“ добився до них і забрав їх на свій поклад. Були це два італійці. Уратовані оповіли, що спершу було їх трьох, однак третій, шведський вчений Мальґрем умер ще тому місяць. Вони 10 останніх днів не їли нічого і втратили всяку надію на ратунок. Оба мають відморожені ноги. Як побачили здалека корабель, плакали з радости.

Той сам корабель уратував також партію ґен. Нобілє, зложену з 5 осіб. Між ними находиться чеський вчений д-р Бегунек. Коли почули здалека гук корабля, розпалили на леді вогонь, щоб димом звернути на себе увагу. Всі були дуже ослаблені і ледви держались на ногах.

Тепер прийшла вістка, що летун Чухновський глядає за іншою партією недобитків, при якій надіється знайти норвежського вченого Амундзена, хоч загально думають, що він вже давно погиб.

В останнім часі кружляла чутка, що другий радянський ледолім „Малиґін“ уратував Амундзена з залогою французького літака „Лятама“, однак ця вістка показалась неправдивою.

В цілій Норвеґії панує загальне обурення на італійців, а властиво на їх диктатора Мусолінія, що для пустої слави казав летіти на північний бігун, щоб там застромити італійський прапор. Через него погибло стільки людей а інші держави мають стільки клопоту.

Дух часу.

ХТО НАПАВ НА ПОЧТОВИЙ УРЯД У ЛЬВОВІ?

Слідство в справі нападу на почтовий уряд у Львові скінчилось і про арештованих з приводу цеї справи вже вільно писати. Всі арештовані, як підозрілі у нападі, це молоді, 18—24-літні хлопці. Арештована є також дівчина і вона мабуть потягла молодих людей до нападу. Здогад, будьтоби напад мав політичний підклад, є неправдивий.

Дня 12. липня ц. р. відставлено їх до суду при вул. Баторія. Імена їх: 1) Воло[illegible] бувший ученик ґімназії. 2) Володимир Мирош, ученик торговельної школи. 3) Евген Качмарський, бувший ученик ґімназії. 4) Роман Качмарський, бувший ученик учит. семинарії. 5) Іван Плахтина, електромонтер. 6) Евген Скіцкий, механік-монтер. 7) Вена Краєвська, семинаристка і 8) Іван Штокало, шофер. Всі вони розчитувалися в кримінальних повістях, ходили на кримінальні вистави в кінах і самі забажали дійти до грошей так як ті, про котрих читали. Це діти переважно вбогих батьків, виросли переважно серед лихих впливів і з політикою не мали нічого спільного. Значить, львівська поліція показала дуже кепський нюх, спрямовуючи слідство на зовсім фальшивий шлях.

В найблищім часі мається рішити, чи арештовані станують перед наглим чи звичайним судом.

Що чувати у світі?

В Югославії кипить дальше. Ніхто з хорватських політиків не хоче увійти в склад нового уряду. Вони кажуть, що на основі централістичної конституції хорвати не в силі співпрацювати зі сербами. Всі державні установи сцентралізовані в Білгороді, де вплив мають тільки серби і хорватів не допускають до голосу. Хорватські землі платять найвищі податки, однак дешеві державні кредити дістають тільки серби. Тому хорвати домагаються зміни теперішньої конституції, а саме так, щоби югославянська держава була поділена на чотири (Словінці, Хорвати, Серби и Македонці) автономні одиниці з адміністраційною, культурною і господарською незалежністю. Зміною конституції повинен занятися новий парлямент, який мав би прийти на місце теперішнього. Покищо король Александер поручив утворити новий уряд дотеперішньому міністрови військових справ, ґенералови Гадічови. Уряд має складатися на половину з хорватів і сербів. Тимчасом в Загребі (столиці Хорватії) відбулася нарада хорватських політиків, яки рішили домагатися поділу Югославії на дві самостійні держави, злучені тільки особою короля. Одною державою була би передвоенна Сербія, а другою всі краї, що належали до австро-угорської монархії. Але що серби не хотять про те навіть слухати, бо на їх думку хорватам не діється ніяка кривда, то в Югославії заноситься на великі неспокої.

Сербсько-болгарські порахунки. На шефа публичної безпеки в сербській столиці Білгороді виконано замах. Якийсь чоловік зголосився в міністерстві внутрішних справ і заявив, що має щось сказати шефови публичної безпеки. Під пахою мав звиток паперів. Коли станув перед Ладічом, добув швидко з паперів револьвер і стрілив до него, ранячи його в голову. Опісля стрілив двічи до себе в рот. На гук стрілів збіглися урядники і застали жертву замаху і напасника лежичих в калюжі крови. Обох відставили до шпиталю, де напасникови зроблено операцію. але стан його є безнадійний. Зате Ладіч потерпів тільки легку рану. Стверджено, що напасником є болгарський націоналіст Іванов.

До чого приготовляються? Заграничні ґазети доносять, що більшовики закупили в північній і південній Америці величезну скількість збіжа, приблизно 2000 тон. В останнім часі зявилися більшовицькі аґенти до скупу збіжа і в Канаді. Там вони теж скупують велику скількість збіжа, яке мають транспортувати до портів балтійських і чорноморських. Анґлійські військові кола кажуть. що більшовики приготовляються до збройного виступу. Зате більшовицькі часописи подають, що більшовики просто хочуть ратувати себе перед голодом. з огляду на те, що селяне рішуче відмовляються віддавати владі своє збіже. Цікаво, що ґазети приносять відомости про великі фортифікаційні роботи більшовиків на фінляндській границі, неначеб тут готовилися до боротьби. Совітські ґазети ці відомости спростовують.

Замах в Москві. Двох людей, що прибули до Москви з Парижа крізь Болгарію і Румунію, кинули в пашпортовім бюрі політичної управи (бувшої чрезвичайки) бомбу, що убила одного жовніра а одного ранила. Підчас погоні одного напасника вбито, а другого зловлено в місті Подольську, московської ґубернії. Оба були старшинами армії Вранґля.

Радянсько-афґанська умова. В часі побуту короля Афґаністану в Москві підписано радянсько-афґанську умову в справі воздушного получення між Ташкентом і Кабулем (столиця Афґаністану). Анґлія дуже з того невдоволена, бо ця умова перебила анґлійські пляни створення першої воздухоплавної лінії між Европою і Індіями. Свого часу Анґлія старалась получити свої індійські кольонії воздушною лінією крізь Перзію, однак Перзія на це не згодилась. Тепер радянська умова з Афґаністаном, що лежить на схід від Перзії, станула знову поперек анґлійських плянів.

В Еспанії викрито великий заговір проти короля і диктатора Прімо де Ріври, яких мали вбити при посвяченню нової залізниці. Арештовано коло 100 осіб з політичного і військового світа.

Диктатор Манджурії хоче мира. Новий диктатор Манджурії, син помершого Чан-тсо-ліна, ґен. Чан-тсо-лян звернувся до китайських ґенералів Чан-кай-шека, Єн-ші-шана і Фена з покликом, щоби перестали зі собою воювати і причинились до замирення Китаю та скликання установчих зборів. Він вислав з Мукдену трьох уповноважених, щоб обговорили з ґенералами способи припинення домової війни і відбудови Китаю.

Зі світового збіжевого ринку.

Ціни збіжа ростуть.

Як доносять вісти з останніх днів на збіжевих ринках панує сильна звишка. На анґлійських збіжевих ринках є сильний попит за збіжем і купці роблять великі закупи та замовлення мимо цього, що з Арґентини довозять кораблі великі

Трафив на погоду.

Луками аж любо було перейти. Трава вже дозрівала. Наступав час сінокосів. Кобі погода, а сіна булоб досить.

Та чи була погода, чи ні, люди зачинали косити. Толоки, на котрих до тепер пасли худобу, вже були попокладали. Після зібрання сіна мала пастись на скошених луках худоба. Толоки треба було змішати, виробити і на пшеницю приготовити.

Господар Михайло мав більше як морґ толоки. Здалося би змішати... Мішав би, та боїться, щоби дощ не залляв. Погода якась видно є, але не знати, як дальше буде... Як на сіно дощ впаде, то так не шкодить, і таке сіно навіть безпечніше, бо не згіркне. Толока вже того не любить. Свіжо змішану як дощ залле, то пожалься Боже...

Треба було щось робити. Гониться з розуму: що? Чи їхати мішати, чи чекати на ліпшу погоду? Та впав він на добру гадку. Піде на трафіку по тютюн! Трафікант Василь має календар і скаже, яка буде погода.

Сягнув рукою до кишені, не має гроший. Біда! Іти навмисно і питатись о погоду, якось не пасує...

Але довго не думав. Пішов до курника і знайшов одно яйце. Добре, буде і за то! Дорогого тютюну не курить, а на файковий вистарчить.

Приходить до хати трафіканта, здоровкається і дістає тютюн. Набивши його у файку, закурив і почав розмову.

— Що там пише календар — питається Василя — яка тепер буде погода?

Василь дістав з полиці календар, читає, але добре читати не вмів. Михайло файку тютюну викурив, аж Василь каже:

— Погода через чотири дні, потім змінно!

Михайло подякував за пораду, попрощався і йде.

— Чого так квапитесь? — питає трафікант, — що маєте до роботи? До сіна так рано не підете, ще роса не обсохла!

— Не до сіна я спішусь — каже Михайло — а до чогось іншого... Поїду мішати толоку, коли кажете, що буде погода.

Прийшов до дому. Жінка подала йому сніданок, але Михайло не снідає. Післав хлопця в поле по коні. Сам виносить плуг, телюжки, припинає шлиї і виглядає, чи не веде коний.

Вбіг до хати і видить, стоїть бульба та молоко. Вхопив ложку, навіть не сідав і почав їсти. При тім жінці каже:

— Ти з дітьми підеш до сіна! Заставом розібеш, бо там ще трава на покосах, на Яцківськім перевернеш, а на Вовківськім зграбаєш.

— А ти що будеш робити? — питає жінка.

— Я їду мішати толоку, бо тими днями погода буде! — кричить Михайло.

— Ти знаєш, чи буде погода? Який там ворожбит! Ліпше піти з дітьми і обробити сіно, а завтра або колись поїдеш тай будеш мішати — каже жінка. А Михайло:

— Я не ворожбит, але знаю, що буде погода, бо так свідчить календар! А як на погоді толоку змішаю, то неріка вигорить.

Привів хлопець коні, Михайло запряг до плуга, взяв бич, перехрестився і поїхав.

Сонце підійшло вже високо. Вже троха і пізно.

Виїхав за село. Сонце припікає і бомки до коний липнуть аж страх. Але він на то не зважає. Їде далі.

Приїхав на поле, запняв плуг в землю, сказав: Господи Боже допоможи! і зачав мішати. Обігнав одну скибу, другу, десяту. О, добре мішається, навіть я не сподівався — бурмоче собі під носом.

— Дай Боже щастя! — сказав сусід, переходячи попри него в поле. — Десь вам ходеться на такій спеці коні і самому мучитися...

— Дай Боже, дякую, дай Боже і вам! — відповів Михайло. — Я на муку не питаю. Добре, що погода буде... Хоч змучуся, то тішуся, що нині змішаю, бо періка на сонци вигорить...

— Та хто може знати, чи вигорить? Нині не трудно дощу — відповідає сусід.

— Е... ні... Пише календар, що буде погода. Нині, завтра, чотири дні безпечна погода!

Сусід пішов. Михайло махнув бичом на коні і поїхав дальше.

Сонце вже схилилося з полудня. А Михайло поганяє коні і так собі в своїй голові міркує. Як то добре, що чоловік знає, коли і яка буде погода... Нині змішаю, періка на сонцю добре вигорить, колись заскороджу, і поле під гній готове... Тілько гній на фіру і на поле! О то я втрафив! Наш дідич який здається мудрий, а так зі своєю толокою розумно не зробив! Певно календаря не має, а може має, та не дочитався... Е, най він собі робить, що хоче, добре, що я на погоду трафив!

З утоми і голоду затягнув пісоньку: „Оре богач, оре...“

Та ще пісні не скінчив, аж зирк, а на небі показалася хмарка! Зразу маленька, потім що раз більша і більша... Ще не повернув на то місце, де розійшовся з сусідом, чує, щось загуркотіло... Зараз догадався. То гремить...

— Ой-йой! — гремить, буде дощ, залле мою толоку! — бідкає Михайло.

Їде дальше. Гремить другий раз, третій і щораз частійше... Починає віяти вітер. Вже і дощ кропає.

Гов! коні стали.

Михайло пустив з рук чепиги, оглянувся в сторону хмари. Може вітер хмару пережене та дощу не буде? — питає сам себе. Нагнав коні, їде дальше. Вітер хмари не переганяє... Дощ ґустійший сипле...

Михайло оглянувся другий раз за себе. А там вже і світа не видно... Нема ради, треба до дому втікати.

Приїхав до кінця. Зложив сяк-так плуг. Утікає.

Видить, що до дому не втече. Треба десь скритися. Подибав вербу при дорозі. Коні лишив, а сам притулився під вербою.

Зірвалася буря не тільки з дощем, але й з градом. Такий ґураґан тревав більше як годину. Михайлову толоку не то залляло, а цілі скиби до долів знесло.

А він вже не памятав за толоку. Під вербою тулився як міг, щоби хоч самому при життю остатись. А вертаючи до дому, через цілу дорогу сам до себе говорив:

— Який календар, таку погоду вказує! На той дощ його викинути, а Василя разом з ним!

Від того часу не вірив більше в календар.

Іван Кончак.

маси збіжа, а канадійський збіжевий пуль удержує далі свою велику подаж. Ціни збіжа з кожним днем зростають. Причиною цього є злі відомости про жнива в Злучених Державах Америки і скарги на неурожай зі середущої і східної Европи.

ЦІНИ У ЛЬВОВІ.

17. липня 1928.

Збіже. Пшениця двірська 59, краєва 57, овес 42, гречка 53, жито 51, кукуруза 42, ячмінь 46.

Набіл. Молоко 40, масло 5.20—6, сметана 2.40, сир звичайний 1.20, яйце 13 с.

Худоба. Корови (кґ. живої ваги) 1.—1.75, ялівки 1.60—1.70, телята 1.25—1.45, свині 1.60—1.70.

Гроші. Доляр ам. 8.89, канад. 8.82, чеська кор. 0.26, австр. шілінґ 1.25, лей 0.05, франц. франк 0.35, німецька марка 2.16, фунт шт. 43.60, червонець 25.

Новинки.

— **Львівським воєводою** іменований нарешті соймовий посол ґр. Войтіх Ґолуховський, що виїхав уже до Варшави зложити службову присягу.

— **Знову заводять свята.** Міністерська рада Чехословаччини рішила виступити з проєктом закона про привернення другого дня свят великодних, різдвяних і зелених. Ці свята були свого часу знесені.

— **Православний рух** в Галичині росте, завдяки опіці польських державних чинників. Зачувати, що для Східної Галичини має бути іменований окремий православний епископ. Крім того мають бути отворені православні деканати у Львові, в Тираві (в Самбірщині) і в Кракові.

— **Податкова шруба.** Міністерство скарбу зарядило на місяці липень і серпень скріплену податкову екзекуцію і тому приказало приділити більше число секвестрантів до скарбових урядів.

— **Парубоцький бандитизм.** В селі Грубешові пов. Яворів арештовано 11 парубків за те, що вбили одного свого товариша. — Львівський карний суд засудив Яна Дузяка, парубка із Сокільник пов. Львів, на два роки вязниці а його товариша М. Яворського на 8 місяців за вбивство парібка Бочулі підчас великодної забави.

— **Вибух порохівні від спеки.** У французькому місті Бержерак вибух стрільний порох в місцевій фабриці муниції. Серед страшного гуку бухнув огонь на висоту кількохсот метрів і знищив цілу фабрику. Пожежа перекинулась на сусідну ґазівню і ще дві фабрики. Ранило кількадесять робітників, з чого кільканайцять бореться зі смертю. Вибух повстав від спеки.

— **Огні.** В місточку Лешневі пов. Броди згоріло 15 домів. — В Лагодові пов. Перемишляни згоріла хата наказного війта, латинника Михайла Озімка.

— **Осторожно з ґранатами.** В Скерневицях коло Варшави везли жовніри на поле вправ 500 ручних ґранатів у скринях на возі. Підчас їзди один капраль кинув недокурену папіроску до скрині, наслідком чого наступив вибух. Віз розірвало на кусники, причім тяжко ранило трьх вояків, яких у безнадійному стані відставлено до шпиталю.

— **Велика залізнича катастрофа.** На залізниці в Мінхені (в Баварії) наїхали на себе два потяги, з котрих один перевернувся і почав горіти. Подорожні одного потягу вратувалися, зате в другім потязі згоріло на вуголь 11 людей а 15 бореться зі смертю.

— **Спека.** Нарешті маємо правдиве літо. Минулись холодні, дощисті дні і на цілій північній півкулі настала погода а навіть розпочалась літна спека. Филя горячого воздуха йде з північної Америки, де спека доходить до 45 степенів Цельзія, і перенеслась до західної Европи, звідки посунулася на схід. По великих містах люде вмирають від соняшного удару і тому міське населення переноситься масово на села, в гори, над води і до ріжних купелів. А селяни і взагалі хлібороби раді, що нарешті припікає сонце і позволить достигнути землеплодам. Всежтаки жнива спізнені і не розпічнуться скорше як з кінцем липня.

Мовчати і слухати! В місті Газі (в Голяндії) радив недавно зїзд „приятелів союза народів“. Найважнійшою справою було положення національних меншин в чужих державах. Був там і польський представник, котрий поставив умову, що меншини мусять наперед виконувати свої обовязки перед державою, до якої належать. Цікаво, чи так говорили би поляки тоді, коли були горожанами царської Росії й Німеччини?

— **Відрізала собі цаль язика.** Молода японка чимсь прогрішилася і за кару відрізала собі цаль язика. Лікарі кажуть, що вона мабуть не буде вже говорити. Чим прогрішилася японка, ніхто не знає, але її гріх мусить бути великий, коли вона відважилась на таку страшну кару. Якби кожда жінка на світі була така справедлива супроти себе, то мало котра мала би цілий язик.

— **Таких є більше.** У Львові ведеться вже другий тиждень судовий процес проти різника і масаря Юзефа Новака, що на воєнній спекуляції і ріжних об'анствах після війни доробився великого маєтку. Між іншим виробив собі такий поплатний інтерес як достави для війська, але доставляв за грубі гроші кепське мясо, часто зі шкодою для здоровля жовнірів. Замісць свинини давав до ковбас конину і то зіпсуту, так що жовніри не хотіли їсти. Крім того обвинувачений за мешканеву лихву (брав грубе відступне за мешкання в своїх каменицях), фальшиві зізнання і т. п. Цікаве, що той чоловік, тому, що богач, користувався великими гонорами серед львівського міщанства і був членом торговельно-промислової палати.

Дописи.

КОНЮХІВ ПОВ. СТРИЙ. *(Шевченківське свято).* В неділю, дня 23. червня ц. р. відбулося в цім взірцевім селі Шевченківське свято. На велике признання прислугують виступи дуже добре вишколеного місцевого хору і декламації Шевченкових творів, виголошені місцевою молодю. На свято прибув посол Остап Луцький. Його появу і пламенну промову повитав зібраний нарід незвичайно сердечно.

РАДЛОВИЧІ, ПОВ. САМБІР. *(Аматорська вистава).* Аматорський гурток місцевої читальні „Просвіти“ відограв „Сватання на Гончарівці“ Квітки. Вистава пройшла з великим успіхом, навіть краще, чим така сама вистава, уладжена недавно в Радловичах аматорським гуртком із Самбора. Побажатиб, щоб самбірські інтеліґенти звертали більше уваги на дооколичні села, де всюди повинні бути читальні і кооперативи.

Гр.

СУПРАНІВКА, ПОВ. СКАЛАТ. *(Культурно-освітний і економічний рух.)* Аматорський кружок при читальні „Просвіти“ в Супранівці відограв під проводом режисера селянина П. Задубери „Ніч під Івана Купала“ Старицького і „Ясні зорі“ Грінченка а під проводом дяка В. Любянецького „За батька“ в Супранівці, Коршилівці і Росохуватцю. Всі вистави випали дуже добре. Дня 6. мая аматорський гурток з Росохуватця відограв у Супранівці драму Тогобочного „Жидівка вихрестка“, а дня 10. червня ць р. відограв в Супранівці аматорський кружок зі Староміщини штучку Мартиневича „Потерчук“. Аматори вивязались також удачно зі свойого завдання. Дохід з вистав призначений на будову „Народнього Дому“ в Супранівці. В тій цїли побудовано в селі цегольню, бо цегла власної роботи тревалійша. На увагу заслугує також кооператива, заложена минулої осени, що розвивається також гарно. Є надія, що навіть ті несвідомі громадяни, які ще доси купують у жидів, зрозуміють клич „Свій до свого“ і стануть членами кооперативи.

Нові видання.

ЦІННА КНИЖКА. На днях отримав я книжку **„Про плекання та годівлю домашньої птиці“**, написану інж. Віктором Воробцем а видану Краєвим Товариством „Сільський Господар“. Видана симпатично, украшена 50 малюнками, милими василіянськими черенками, на доволі доброму папері. Автор дав українському господареви непересічної міри лектуру. Від 1912 р., ц. є. від видання першої книжки про „годівлю курей“ а дальше про „годівлю гусий, лебедів, індиків, пантарок, павів, фазанів, лебедів“ Григорія Германа, не появилася подібна книжка з обсягу годівлі дробу, головно курий. Сторін 88, великої вісімки, обємиста змістом, приступна формою надається до якнайширшого розповсюднення. Перебуваючи за границею в Данії на взірцевих господарствах цьоїж годівлі, автор веде книжку успішно до повного завершення, починаючи від основ. Вибирає місце під курник, подає складові части курника, доповняючи й так ясний доклад малюнками, подає ясно, з якого матеріялу має станути будова курника, дальше переходить до рас (пород), які успішно в нашому підсонню плекаються, подає доволі подрібно замітки про добір птиці на розплодок, про насаджування квочок, про контролю зародовости, ц. є. котрі покладки заплідненї а котрі ні, про штучне вигрівання курят, про годівлю молодого й дорослого дробу, про яйчарську орґанізацію. Дальше слідує коротенький опис іншого дробу, як гусий, качок, індиків і пантарок. Після цього переходить автор до опису найважнійших недуг домашньої птиці, як записки приходів і розходів з годівлею получених, метрики вибраної птиці і т. п. Читальні, кооперативи, кружки „С. Г.“ повинні занятися над поширенням її серед нашого селянства та придбанням для своїх бібліотек. Український господар повинен бути вдячний за такий цінний вклад в господарське українське письменство та почати після ньої з себе годівлю домашньої птиці. годівлю курей. — Одно добачую недомагання, а саме, що автор не згадав ні словечком про деякі пожиточні, наші краєві породи, які при належній годівлі заступили би деякі заграничні породи. Як знавець сьої літератури (письменства) на чужих мовах, пишусь з повним признанням під цю працю.

о. Андрій Мельник,
парох Вишнева.

ПОЗІР ПІДГАЄЧЧИНА!

Повітовий Народній Зїзд відбудеться дня 26. липня ц. р. в домівці читальні „Просвіти“ **на Старім місті** коло Підгайців. Початок о 1. год. На зїзд прибудуть українські посли і сенатори 54. округа.

Оголошення.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.